

ДВАДЕСЕТОГОДИШЊИ ЈУБИЛЕЈ ОБРАЗОВАЊА БИБЛИОТЕКАРА

(Образовање библиотекарa јуче, данас и сушра: зборник радова са окупљеног скупа одржаног 4. новембра 2017. године на Филозофском факултету у Палама. Приређивач Милена Максимовић. Источно Сарајево: Филозофски факултет; Матична библиотека, 2018)

На Филозофском факултету Универзитета у Источном Сарајеву, 4. новембра 2017. године, уприличен је округли сто на тему *Образовање библиотекарa јуче, данас и сушра* у организацији Катедре за библиотекарство и Матичне библиотеке из Источног Сарајева. Учесници скупа, посвећеног обиљежавању двадесет година формалног образовања библиотекарa у Републици Српској, били су професори факултета домаћина и професори Педагошког факултета из Сомбора, као и библиотекарски школских, високошколских и јавних библиотека из Источног Сарајева.

Након одржаног скупа, штампан је зборник радова у издању Филозофског факултета и Матичне библиотеке. Публикација има 186 страница и састоји се из два дијела. У првом су објављени стручно-научни радови саопштени на скупу, док други дио *Зборника* под насловом „Против заборава“ садржи текстове о еминентним професорима који су заступљени за оснивање катедре и развој библиотечке професије.

Др Милена Максимовић, редовни професор Катедре за библиотекарство, говорећи о континуираном образовању (у уводнику *Зборника*), истакла је да дводеценијски период академског школовања библиотечког кадра „доприноси утемељењу једне професије чији је статус у друштву све чешће угрожен“. Данас, како примјећује ауторка, „[...] имамо мало препознатљиву државну стратегију у развоју ове дјелатности“, па тако поред формалног постоји и неформални систем образовања који се одржава преко курсева, семинара и стручних испита и „[...] добијају се звања од приучених у овој професији“. Указано је на ово као на важно упозорење за озбиљно сагледавање проблема у овој дјелатности и формирање јасне визије за будућност.

У првом раду Милена Максимовић говори о историјату катедре (1997–2017), са посебним пијететом истичући да је ово једина катедра за формално образовање библиотекарa у Републици Српској, која баштини традицију из 1972. године, када је на Филозофском факултету у Сарајеву основан Одсјек за општу књижевност, сценске умјетности и

библиотекарство. Формално образовање библиотекарa настављено је у оба ентитета након избијања ратних сукоба на територији Босне и Херцеговине. Ауторка даје основне информације о оснивању и раду Одсјека за општу књижевност и библиотекарство, које се тичу формирања студијских програма на основним и постдипломским студијима, новог студијског програма по принципима Болоњске декларације, мастер студија, наставног кадра и студената.

Бојана Ласица представила је и оцијенила шеснаест научних монографија које су објавили професори катедре. Кроз ове публикације, истраживачки рад сфере библиотекарства сагледан је из најразличитијих углова: историје писма, књиге, библиотека; заштите културне баштине; историје и теорије библиографије; културне историје; метода и техника научног рада; законских прописа из области књиге, издаваштва, штампарства и библиотека; као и савремених облика библиотечког пословања.

У тексту „Кључ је у библиотекама“, Борјанка Трајковић пише о мисији библиотека у времену интернета и промовише савременог библиотекарa, утемељеног на традиционалним вриједностима, али и отвореног за нове технолошке изазове, тј. друштвено одговорног и ангажованог партнера у изградњи модерног друштва.

У коауторском раду „Значај континуираног образовања библиотекарa“, Сњежане Галинац и Олге Матић, разматра се однос формалног и неформалног образовања и указује на њихов узајамни значај у унапређењу библиотечке професије. Ауторке истичу да је то „једна врста нераскидиве везе која обједињује теорију и праксу“.

О искуствима у формалном образовању библиотекарa у Канади и у Русији, писале су Амра Поробић и Радославка Сударушић. Библиотечко образовање у Торонту има дугу и плодну историју и драматичне промјене у наставном плану и програму које су допринијеле побољшању и унапређењу наставе, те бољој припреми кадра за савремено друштво. Описан је основни и постдипломски начин школовања са свим одсјецима и смјеровима који постоје. Представљено је и образовање библиотечких техничара, као и истраживање о будућности едукативних програма за библиотекарe.

Академско образовање библиотекарa у Русији такође има дугу традицију која сеже у сами почетак двадесетог вијека. Сударушићева је истакла да у Русији постоје многобројни студијски програми за образовање библиотекарa, а да су у њеном раду представљени савремени модели образовања на примјеру Социјално-хуманистичког факултета Московског државног института за културу и Библиотечко-информационог факултета Државног института за културу у Санкт Петербургу. У раду су

анализирани образовни профили направљени према практичним и професионалним потребама савременог друштва. Ауторка примјећује „[...] да Руси велику пажњу посвећују професионалном развоју библиотекарства. Једнако су усмјерени и према практичном и према теоријско-методолошком аспекту образовања“.

У *Зборнику* је представљена и Библиотека Филозофског факултета Универзитета у Источном Сарајеву, пером Јасне Лазаревић Гавриловић. Први дио њеног рада посвећен је историјату библиотеке, од оснивања 1994. год. до данас. Овдје се могу пронаћи значајни подаци о формирању библиотечког фонда, простору, опреми, смјештају публикација као и о библиотекарима који су радили и раде у библиотеци. Други дио односи се на тренутно стање библиотеке и перспективе будућег развоја. Дате су смјернице за ефикаснију организацију библиотечког пословања, како би факултетска библиотека била „партнер у образовном процесу“, а не само техничка служба.

Данијела Мандић писала је о квалитету услуга које пружају школски библиотекари. Кроз законом предвиђене функције школског библиотекара, разматрано је на који начин упослити знање стечено у формалном и неформалном образовању, како би школска библиотека могла да прати и одговори потребама наставног плана, утиче на његово унапређење, створи будућег читаоца и да на позитивним традиционалним искуствима прихвата и развија модерне трендове у библиотекарству.

Кратак преглед организације рада и услуга Матичне библиотеке из Источног Сарајева, са посебним освртом на издавачку дјелатност, презентовала је Миљана Мацан. Из широког спектра издања, за ову прилику, одабрала је монографске публикације из области библиотекарства.

Друга тематска цјелина *Зборника* је свечаног карактера и носи симболичан наслов „Против заборава“. У њој су публиковани пригодни текстови који говоре о истакнутим личностима које су дале допринос развоју библиотекарства као научне дисциплине, те професорима који су својим трудом и залагањима основали Одсјек за општу књижевност и библиотекарство, а који данас, нажалост, нису међу живима. Ријеч је о Новици Петковићу, Љубинки Петрић Башовић, Славку Леовцу и Драгану Бараћу.

Одржавање оваквих скупова је од изузетног значаја, јер је ово прилика да се сагледа досадашње стање и да се дају неке основне смјернице за будући рад и унапређење у научном и професионалном смислу. Одабране теме јасно говоре колико је библиотекарство у Републици Српској и у свијету развијено данас, који су актуелни проблеми професије и колико је наше друштво спремно да се убудуће позабави статусом и проблемима у овој дјелатности.

Зборник *Образовање библиотекара јуче, данас и сутра* има очигледну вриједност у научном смислу. Због великог броја поузданих података, послужиће студентима, професорима, библиотекарима и истраживачима као основа за даља истраживања. Писан је прецизним и јасним језиком. Стилски је уједначен и тако помјера границе великог тимског рада. Богатством и квалитетом садржаја представља користан прилог за афирмацију и развој библиотекарства и достојан допринос обиљежавању јубилеја двадесетогодишњег образовања библиотекара на Филозофском факултету Универзитета у Источном Сарајеву.

Бојана Ласица